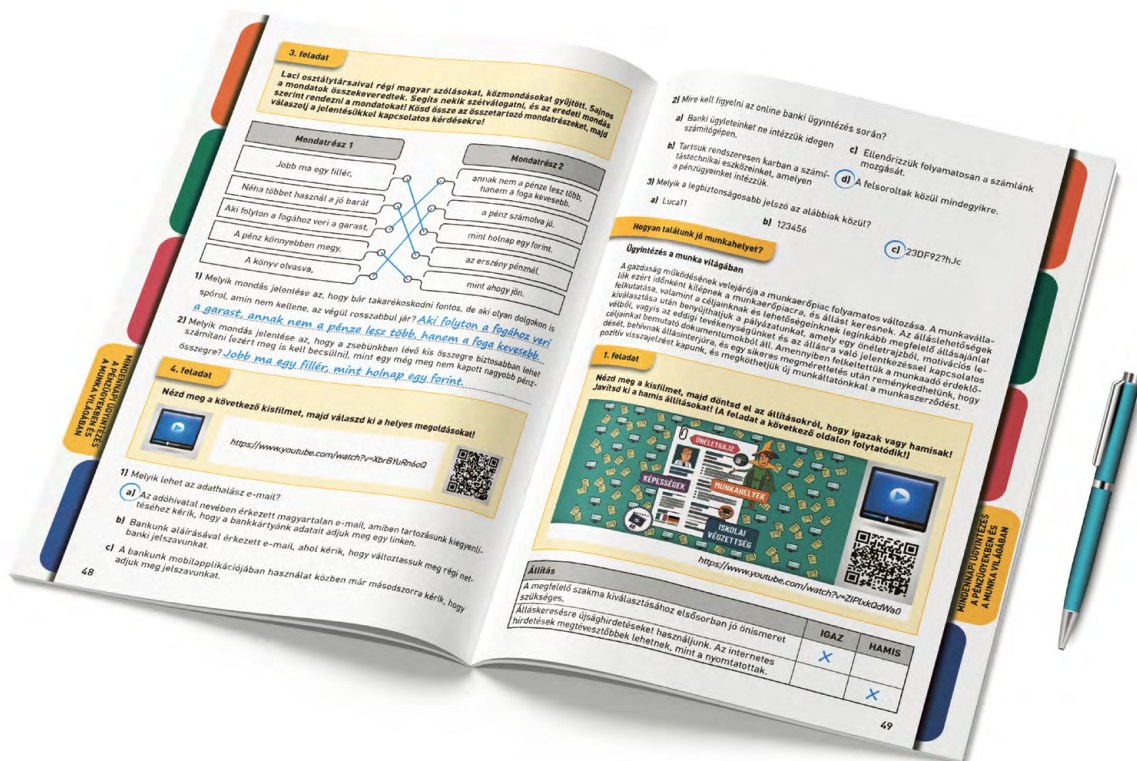

ÁLLAMPOLGÁROK PÉNZÜGYEI

TEMATIKUS MUNKAFÜZET

8. évfolyam

MEGOLDÁSOK

Praktikus ismeretek és feladatok az állampolgári ismeretek tantárgy „mindennapi pénzügyi ismeretek” témaköreihez

TARTALOM

A CSALÁD GAZDÁLKODÁSA ÉS PÉNZÜGYEI 3

FOGYASZTÓVÉDELEM 12

**MINDENNAPI ÜGYINTÉZÉS A PÉNZÜGYEKBE
ÉS A MUNKA VILÁGÁBAN 23**

**AZ ÁLLAM GAZDASÁGI SZEREPE,
KAPCSOLATUNK AZ ÁLLAMMAL 33**

Mi a különbség a család és a háztartás között?

6–7. oldal, 1. feladat

Állítás	IGAZ	HAMIS	Hol találtad a megoldást?	
			A chat-ben	A Varga családot bemutató ábrában
Luca nem tagja a Varga háztartásnak, mert csak óvodás és így nem gazdálkodik.		X		X
Márta nagyi a Varga családnak tagja, de nem tartozik a háztartásukba.		X	X	X
A Varga háztartás hat főből áll.	X			X
Ádám nem tagja a Varga háztartásnak, mert a szomszédos nagyvárosba jár egyetemre.		X		X
A háztartás létszáma nem egyezik meg a család létszámával.	X		X	
Éva nagyi és Zoli papa nem része a Varga háztartásnak.	X		X	

7. oldal, 2. feladat

- 1) A magyar háztartások 11 százalékában *két felnőtt három*
vagy több gyermekkel él.
- 2) A háztartások kicsivel több mint egy negyedében *két felnőtt két*
gyermekkel él együtt.
- 3) A grafikon szerint a gyermekes háztartások közül a legnagyobb arányban *két*
felnőtt egy gyermekkel alkot egy háztartást.

Miért és hogyan gazdálkodik a háztartás?

8–9. oldal, 1. feladat

Erőforrás	Sorszám(ok)
Munkavégző képesség	2.
Idő	5., 7.
Vagyon	4.
Jövedelem	1.
Nem Ádámék háztartásának erőforrás-felhasználása	3., 6.

9. oldal, 2. feladat

- a) Porszívózás + bevásárlás + verstanulás
- b) Porszívózás + kutyasétáltatás + matek házi
- c) Bevásárlás + matek házi + verstanulás + angol szavak
- d) Kutyasétáltatás + matek házi + mosogatógép kipakolás + sorozatnézés
- e) Bevásárlás + mosogatógép kipakolás + porszívózás + angol szavak

Milyen bevételekhez juthat a háztartás az erőforrásainak felhasználásával?

10. oldal, 1. feladat

- 1) A háztartások főleg *erőforásaik* felhasználásával szerzik bevételeiket.
- 2) A munkabéren kívül van, amikor a dolgozó egyéb *juttatásokat* is kap, például telefont, laptopot, ruhapénzt.
- 3) A háztartás fontos bevételi forrása lehet a *társadalmi* jövedelem, amit az államtól kap, meghatározott szempontok szerint.

11. oldal, 2. feladat

Fogalom	Meghatározás
Bruttó munkabér	Az a legkisebb munkabér, amelyet a munkaadó köteles a teljes munkaidőben dolgozó munkavállalónak megfizetni.
Nettó munkabér	A munkavállaló munkabérének teljes (levonások nélküli) összege, ami a munkaszerződésben szerepel.
Minimálbér	A tanulók részére rászorultság miatt vagy akár a teljesítményük elismerésére biztosított jövedelem, amelyet például a szakképzésben tanuló diákok havonta kapnak az államtól.
Jövedelemadó	Az a bér, amit a munkavállaló kézhez kap a személyi jövedelemadó és a járulékok levonása után.
Ösztöndíj	A jövedelemből az államnak befizetett pénzösszeg, amelyből az állam fedezi a társadalom közös kiadásainak egy részét.

11. oldal, 3. feladat

$$279\ 300 + 2 \times 13\ 300 + 205\ 000 + 279\ 300 \times 0,10 + 235\ 000 = 773\ 830 \text{ Ft}$$

12. oldal, 4. feladat

Előnyök	Hátrányok
<p>Megtanulok a pénzzel gazdálkodni.</p> <p>Megtanulok felelősséget vállalni a döntéseimért.</p> <p>Ha zsebpénzem legalább egy részét beteszem a bankba, akkor kamatot kaphatok érte.</p>	<p>Ha valaki nem kap rendszeresen zsebpénzt, akkor nehéz tervezni a bevételeket.</p> <p>Ha valaki zsebpénzt kap a szüleitől, akkor nincs ösztönözve arra, hogy egyéb bevételt szerezzen.</p>

12–13. oldal, 5. feladat

Igen	Nem
Mert:	
<i>A szükséges összeg: $24 \times 1800 \div 2 = 21\,600\text{ Ft}$</i>	
<i>A gyűjtéssel elért pénzösszeg: $395 \times 15 + 58 \times 24 + 53 \times 70 + 18 \times 70 + 84 \times 120 + 3 \times 2200 = 28\,967\text{ Ft}$</i>	
<i>$28\,967\text{ Ft} > 21\,600\text{ Ft}$</i>	

Mire költjük a pénzünket?

13–14. oldal, 1. feladat

1) A család rendszeres kiadásai közé tartozik:

- a) rezesi
- b) bútórvásárlás
- c) élelmiszer-vásárlás
- d) közlekedés

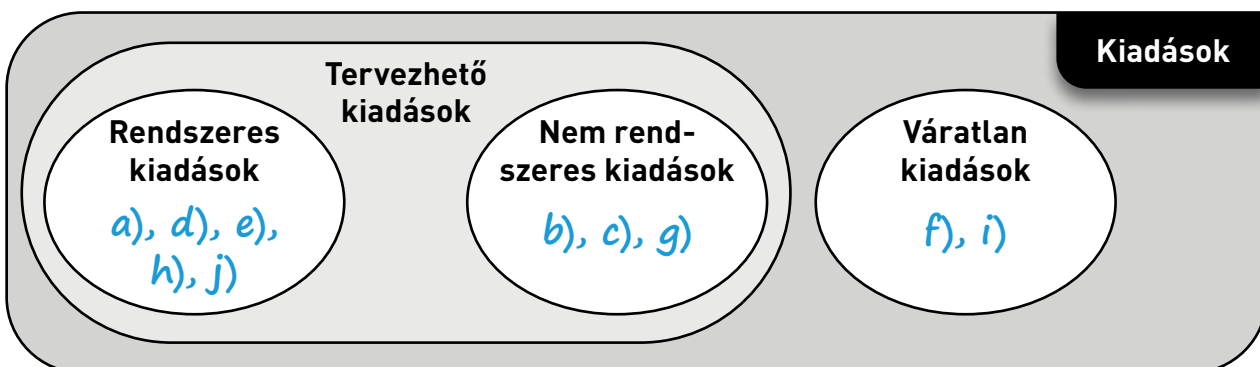
2) A családok kiadásai közül nem rendszeres(ek):

- a) számítógép-vásárlás
- b) villanyszámla befizetése
- c) ruhavásárlás
- d) lakberendezési tárgyak vásárlása

3) A családok váratlan kiadásai közé soroljuk:

- a) a közlekedéshez kapcsolódó kiadásokat
- b) a betegség miatti gyógyszervásárlást
- c) a nyaraláshoz kapcsolódó kiadásokat
- d) a beázás miatti tetőjavítás költségeit

14. oldal, 2. feladat

15. oldal, 3. feladat

Sorszám	Állítás	Igazolható az állítás? (igen / nem)
1)	A magyar háztartások egy főre jutó havi fogyasztási kiadásainak több mint egyharmadát az élelmiszerek és alkoholmentes italok vásárlása tette ki 2021-ben.	IGEN
2)	A diagram alapján a családok kiadásainak kevesebb mint egy tizede közlekedési kiadás.	IGEN
3)	A háztartások oktatásra költötték 2021-ben a legkevesebbet.	IGEN
4)	2021-ben a családok kiadásai 10%-kal emelkedtek.	NEM
5)	A családok 2021-ben felhasználható jövedelmük 4%-át költötték ruhákra és lábbelikre.	IGEN
6)	A családok többet költöttek 2021-ben hírközlésre, mint szórakozásra és kultúrára.	IGEN
7)	A háztartások 2021 utolsó negyedében többet költöttek élelmiszerre.	NEM

Milyen fogyasztási szokásokkal rendelkeznek a családok?

16. oldal, 1. feladat

Egyéni válaszok születnek. Igyekezzünk a tanulók figyelmét felhívni a tudatos vásárlási döntés, a fenntarthatóság, az ár-érték arány fontosságára.

16–17. oldal, 2. feladat

Összköltség szerinti növekvő sorrend

Sorrend	Betűjel	Sorrend	Betűjel	Sorrend	Betűjel
1.	b)	2.	a)	3.	c)

a) Összköltség: $138\ 000 + 138\ 000 \times 0,1 = 151\ 800$ Ft

b) Összköltség: $138\ 000 \times 0,25 + 6 \times 18\ 500 = 34\ 500 + 111\ 000 = 145\ 500$ Ft

c) Összköltség: $12 \times 12\ 600 + 138\ 000 \times 0,05 = 151\ 200 + 6900 = 158\ 100$ Ft

1) A kutatás résztvevői közül a legtöbbben 4-es fölé értékelték a/az állítást.

a) Ha valami megtetszik, megveszem. c) Jól be tudom osztani a pénzemet.

b) Én döntöm el, mire költöm a pénzemet. d) Szeretek a barátaimmal szórakozni.

2) A kitöltők átlagosan körülbelül ugyanakkora osztályzattal értékelték a/az kijelentést, mint a „Jól be tudom osztani a pénzemet” állítást.

a) Ha valami megtetszik, megveszem.

c) Pontosan tudom, mennyi pénzem van, és hogyan akarom elkölteni.

b) Saját készítésű ajándékokkal lepek meg másokat.

d) A jó szülő mindent megvesz a gyerekének, amit az kér.

3) A következő állítások közül a legalacsonyabb osztályzatot kapta:

a) A pénz nálam, ahogy jön, el is megy.

c) Tudom minek mennyi az ára.

b) Rendet tartok a dolgaim között.

d) Saját készítésű ajándékokkal lepek meg másokat.

4) A következő állítások közül a legmagasabb osztályzatot kapta:

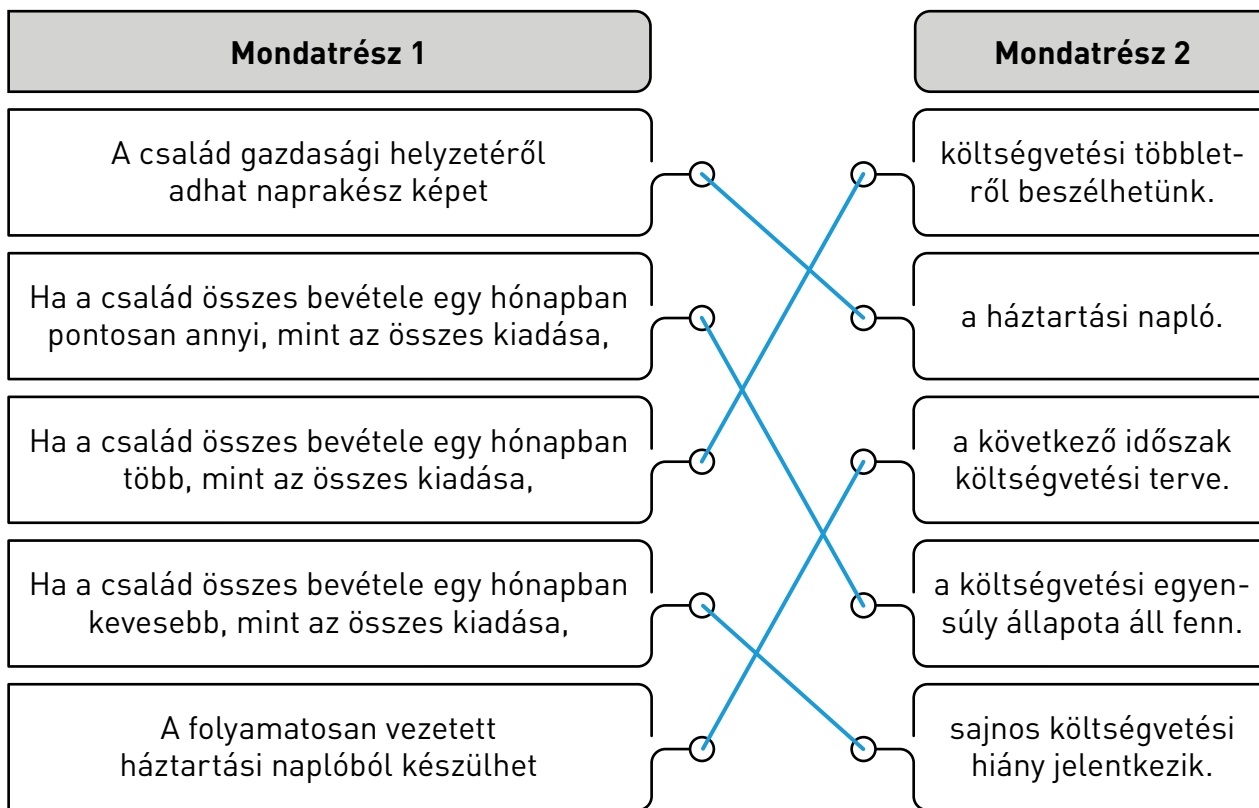
a) A pénz nálam, ahogy jön, el is megy.

c) Rendet tartok a dolgaim között.

b) Én döntöm el, mire költöm a pénzemet.

d) Tudom minek mennyi az ára.

19. oldal, 1. feladat

19–20. oldal, 2. feladat

a) 65 590 Ft

b) 69 642 Ft

c) 79 272 Ft

Számítás: $(100 - 11 - 58 - 8 - 10 - 4) \div 100 \times 773\,800 = 69\,642\text{ Ft}$

20. oldal, 3. feladat

Bevételek növelése	Kiadások csökkentése
<p><i>Plusz munkát vállalok!</i></p> <p><i>Bérbe adjuk a garázst!</i></p> <p><i>Eladjuk a régóta nem használt babaágyat!</i></p>	<p><i>Autó helyett busszal fogok dolgozni járni!</i></p> <p><i>Nem megyünk olyan gyakran moziba vagy színházba!</i></p> <p><i>Hétfőig mindig főzök, nem megyünk vendéglőbe!</i></p>

Induló tőke	20 000 Ft		
Bevétel havonta		Kiadás havonta	
Megnevezés	Összeg	Megnevezés	Összeg
Zsebpénz	15 000 Ft	Iskolai büfé, fogyasztás	8 000 Ft
Kutya- sétáltatás	10 000 Ft	Buszbérlet	4 500 Ft
Összesen	25 000 Ft	Összesen	12 500 Ft
Havi megtakarítás	12 500 Ft		
Számítás: $100\,000 - 20\,000 = 80\,000$ Ft Havi egyenleg: $25\,000 - 12\,500 = 12\,500$ Ft $80\,000 \div 12\,500 = 6,4$ hó			

a) 5 hónap

b) 8 hónap

c) 7 hónap

Miért és hogyan takarékoskodunk?

21. oldal, 1. feladat

Jövőbeni nagy értékű kiadásra gyűjtés	Felkészülés rendkívüli helyzetekre
a), b), c), h)	d), e), f), g)

22. oldal, 2. feladat

	Gazdasági esemény	A bankban lévő megtakarítás összegét esemény
a)	Fanni családja eladja a régi autót. Úgy döntenek, hogy az árából külföldre utaznak nyaralni.	<i>nem befolyásoló</i>
b)	Apa minden hónapban a bevételéből átutal a megtakarítási számlára 50 000 forintot.	<i>növelő</i>
c)	Anya nekitalat egy oszlopnak a család autójával. A kárt részben kifizeti a biztosító, az önrész összegét viszont a megtakarítási számláról veszik ki.	<i>csökkentő</i>
d)	A lakás két szobáját mindenképpen ki kell festeni. A mesterember 250 000 forint munkadíjat kér, amit a megtakarítási számláról kell felvenniük.	<i>csökkentő</i>
e)	Fanni kap a nagyszüleitől születésnapjára 15 000 forintot. Ezt beteszi egy perselybe, mert elhatározta, hogy gyűjt egy mobiltelefonra.	<i>nem befolyásoló</i>
f)	Ádám a márciusi és áprilisi ösztöndíját a megtakarítási számlára utalja.	<i>növelő</i>

22–23. oldal, 3. feladat

Kézpénzzé váltás nehézsége csökkenő sorrendben							
Sorrend	Betűjel	Sorrend	Betűjel	Sorrend	Betűjel	Sorrend	Betűjel
1.	<i>a)</i>	2.	<i>c)</i>	3.	<i>b)</i>	4.	<i>d)</i>

23. oldal, 4. feladat

- 1) A magyar lakossági megtakarítások közel egy ötödét 2022-ben
- a) a részvények és részesedések tették ki. b) az állampapírok és kötvények tették ki. **c)** a bankbetétek tették ki.
- 2) A grafikon szerint a készpénz és bankbetétek a lakosság összes megtakarításának
- a) egy harmada. **b)** több mint az egy negyede. c) 10 százaléka.
- 3) A grafikon szerint 2022-ben a legkedveltebb megtakarítási forma Magyarországon
- a) a bankbetét volt. **b)** a részvények és részesedések voltak. c) a biztosítások voltak.

Milyen szempontok alapján választunk termékeket?

24–25. oldal, 1. feladat

- 1) Mi a tudatos vásárlói magatartás lényege? *Tartós fogyasztási cikkek vásárlása esetén mindig tájékozódunk, hogy a lehető legjobb terméket válasszuk ki.*
- 2) Sorolj fel legalább nyolc szempontot, amely szerepet játszik egy termék kiválasztásában! *Pl. ár, minőség, márka, hazai termék, egyéb költségek (szállítás, összeszerelés), jótállás, egészségtudatosság, fenntartható fogyasztás.*
- 3) Miért érdemes hazai terméket vásárolni? *Ezzel a hazai termelőket támogatjuk.*
- 4) Mit jelent a „fairtrade” jelölés az egyes termékeken? *A „fairtrade” egy tanúsító címke, mely azt jelöli, hogy a gyártók/forgalmozók a fejlődő országokban dolgozók – elsősorban gyerekek – védelme érdekében, és a környezetpusztítás ellen igyekeznek felvenni a küzdelmet.*

25. oldal, 2. feladat

	Jelentés	Betűjel
1)	Nagyon mérgező a vízi élővilágra, hosszan tartó károsodást okoz.	d)
2)	A termék megfelel a környezettudatos és társadalmilag felelős fakitermelés, erdőtelepítés feltételeinek.	e)
3)	A termék súlyos mérgezést okozhat.	c)
4)	A vegyi anyag allergiás bőrreakciót vagy súlyos szemirritációt okozhat, lenyelve vagy belélegezve ártalmas, valamint ártalmas a környezetre.	b)
5)	A terméket és összetevőit nem tesztelték állatokon.	g)
6)	A magyar termék kedvezőtlen környezeti hatásai jelentősen kisebbek, mint a hasonló célra szolgáló, távolabbi országokból származó termékéké.	f)
7)	A kávé, teát, kakaót termelő farmerek munkakörülményei biztonságosak, nem alkalmaznak gyermekmunkát és ügyelnek a természeti értékekre.	i)
8)	A címkét használó halászok tartózkodnak a halászati területek vagy fajok túlhalászásától, az egyes halfajok kihalásához vezető módszerektől.	h)
9)	Az EU-n belül, ökológiai termeléssel előállított termék.	a)

Mi a teendő, ha nem megfelelő a termék?

26–27. oldal, 1. feladat

- a) Nem, garanciajegy nélkül semmilyen jog nem érvényesíthető.
- b) Nem, mert a szavatosság csak hat hónapig áll fenn, ezután a gyártó már nem köteles a terméket kicserélni.
- c) Igen, ha a hiba egyértelműen a gyártó hibája és nem a helytelen használatból ered. A szavatosság ez esetben két évig áll fenn.
- d) Igen, egy éven belül minden további nélkül kicserélik a cipőt.

27. oldal, 2. feladat

- 1) Egy mobiltelefont vásároltunk 63 500 forintért 345 napja, sajnos nem működik.
..... *Igen*, mert *10 és 100 ezer forintos vételár között a jótállási idő egy év, ez még nem telt le.*
- 2) A fenti mobiltelefont egy év és egy hónap elteltével visszük vissza.
..... *Nem*, mert *itt már több mint egy év telt el.*
- 3) 135 000 forintos mosógépünk másfél év használat után meghibásodott.
..... *Igen*, mert *a vételár 100 és 200 ezer forint között van, és kettő év a jótállás ideje.*
- 4) A 267 000 forintos laptop 3 év és két hónappal a vásárlás után elromlott.
..... *Nem*, mert *a kötelező jótállás maximális ideje három év.*

27. oldal, 3. feladat

Nagyobb bizalom a termék és a gyártó iránt, a fogyasztók szívesebben vásárolják ezt a terméket a versenytársaké helyett.

- 1) A műszaki boltban vásárolt pendrive hibás, nem lehet rá adatokat írni, ezért a vevő az árut másnap visszaviszi az üzletbe. Az eladó elismeri a hibát. Mivel a pendrive nem javítható, ezért az eladó közli: pénzt nem adhat vissza, de a termék ára levásárolható. A vevő ragaszkodik a cseréhez vagy a pénz visszatérítéséhez.

Ebben az esetben a(z) vevőnek van igaza, mert a „levásárlást” nem ismeri a jogszabály. A javíthatatlan terméket ki kell cserélni vagy vissza kell adni a vételárat.

- 2) A vevő visszaviszi a hét napja vásárolt turmixgépet az üzletbe. Mivel a gép elromlott, ragaszkodik a pénz visszafizetéséhez, ám az eladó a javítást ajánlja fel.

Ebben az esetben a(z) eladónak van igaza, mert ha a termék javítható, a vevő köteles ezt elfogadni.

- 3) Elromlott a fél éve vásárolt porszívó, ezért az üzlet átvette azt javításra. Tizenöt nap múlva tájékoztatták a vásárlót, hogy a javítás hosszabb ideig tart, de ezt a vevő nem akarja elfogadni. Ragaszkodik hozzá, hogy cseréeljék ki a porszívót.

Ebben az esetben a(z) eladónak van igaza, mert ha a termék javítható, a vevő köteles ezt elfogadni, ha a javítás 30 napon belül megtörténik. Az eladónak (szerviznek) 15 nap után tájékoztatási kötelezettsége van, ebben az esetben ez megtörtént.

- 4) A nyolc hónapja vásárolt mikrohullámú sütőt már negyedszer viszi vissza a vevő javításra. A szerviz ismételten felajánlja a javítást, ám a vásárló azt mondja: elege van ebből, fizessék vissza a pénzét. A szerviz ezt megtagadja, szerintük ezt a hibát tökéletesen ki lehet javítani.

Ebben az esetben a(z) vevőnek van igaza, mert ha a termék a harmadik javítás után is meghibásodik, ki kell cserélni vagy a vételárat visszafizetni.

- 1) Hibás termék vagy nem megfelelő minőségű szolgáltatás esetén szóban és írásban is tehetünk panaszt.

Az állítás *igaz*, mert

- 2) Újonnan vásárolt mobiltelefonunkról három nap múlva kiderül, hogy nem működik megfelelően. Panaszunkra 15 napon belül választ kell kapnunk.

Az állítás *hamis*, mert *30 nap a határidő, mivel termékről van szó.*

- 3) Panaszunkról a kereskedőnek minden esetben jegyzőkönyvet kell felvennie.

Az állítás *hamis*, mert *csak szóbeli reklamáció esetén szükséges a jegyzőkönyv.*

- 4) Ha a hazai ügyintézésben nem bízunk, fordulhatunk az Európai Fogyasztói Központhoz.

Az állítás *hamis*, mert *csak határon átnyúló egyedi panaszokkal foglalkozik.*

Veszélyes termékek

30–31. oldal, 1. feladat

A veszélyes termékek aktuális listája a https://fogyasztovedelem.kormany.hu/#/veszelyes_termekek_honlapon_folyamatosan_kovetheto.

31. oldal, 2. feladat

- 1) A gépjárművek mellett melyik termékcsoporthoz tartoznak a legtöbb veszélyes termék?

játékok

- 2) Mi jelenti a legnagyobb veszélyt a fenti termékcsoporthoz?

káros vegyi anyagok jelenléte

- 3) Miért veszélyesek az elektromos berendezések?

a túlmelegedés okozta gyúlékonyság miatt

- 4) Véleményed szerint miért lehetnek veszélyesek a koronavírus járvány idején elterjedt maszkok?

egyéni válasz, pl.:

fulladásveszély, nem biztosítja az elvárt védelmet, szemétként veszélyezteti az élővilágot, stb.

- 1) Mit jelöl a gyermekjátékokon és műszaki cikkeken található címke?
- a) A terméket az Európai Unióban gyártották.
 - b) A termék gyártója garantálja, hogy a termék eleget tesz a biztonsági szabályoknak.
 - c) A termék soha, senkire nem jelenthet veszélyt használata során.
- 2) A „zöld pont” jelölés rengeteg csomagolóanyagon megtalálható. Mit jelent?
- a) A gyártó gondoskodik a hulladékká vált csomagolás hasznosításáról.
 - b) A termék újra felhasznált anyagokból készült.
 - c) Az Európai Unió valamennyi országában elismert környezetbarát termék.
- 3) Ki ellenőrzi hazánkban a fogyasztók védelmében a termékek minőségét, összetételét és csomagolását?
- a) A fogyasztóvédelmi hatóságként is eljáró Kormányhivatal.
 - b) A Nemzeti Fogyasztóvédelmet Ellátó Hivatal (NFEH).
 - c) A Nemzeti Termékvédelmi Hatóság.
- 4) Ha az üzletben elégedetlenek vagyunk a szolgáltatás vagy a panaszkezelés színvonalával, akkor ezt beírhatjuk a
- a) panaszkönyvbe.
 - b) vásárlók könyvébe.
 - c) fogyasztóvédelmi könyvbe.

	Jellemzők	Előny/ Hátrány
Pl.	<i>Az online vásárlás esetén a fogyasztó gyorsan, néhány kattintással vásárolhatja meg a kiválasztott árut.</i>	<i>előny</i>
a)	Akár otthonról is lehet vásárolni.	<i>előny</i>
b)	Mivel a felek a termék szállítása előtt nem találkoznak, nem biztos, hogy a terméket kínáló kereskedő valóban létezik.	<i>hátrány</i>
c)	A vásárlás csupán néhány kattintás, ezért a fogyasztó elmulasztja vásárlási szándékát átgondolni, megfontolni.	<i>hátrány</i>
d)	A vásárlás nincsen nyitvatartási időhöz kötve.	<i>előny</i>
e)	A fogyasztók számára elérhető áruk köre lényegesen bővül, azaz sokkal többféle termékhez juthatnak hozzá.	<i>előny</i>
f)	A megrendelt áru kiszállítása nemcsak a lakóhelyre, hanem a munkahelyre, esetleg a postára vagy csomagpontra is kérhető.	<i>előny</i>
g)	Nem lehet a terméket kézbe venni, felpróbálni, meggyőződni arról, hogy a feltüntetett információk megfelelnek-e a valóságnak.	<i>hátrány</i>
h)	Egészségügyi kockázattal járhat a gyógyszer vagy étrend-kiegészítő vásárlása az interneten.	<i>hátrány</i>
i)	Előfordulhat, hogy a kereskedők veszélyes, a forgalomból kivont vagy visszahívott (ezért jogszerűen nem értékesíthető) termékeiket megpróbálják internetes kereskedelem során értékesíteni.	<i>hátrány</i>
j)	Nem áll rendelkezésre szakszerű eladó az esetleges kérdések megválaszolására.	<i>hátrány</i>
k)	Az interneten vásárolt termékekkel kapcsolatban a vásárlót 14 napos – indoklás nélküli – elállási jog illeti meg.	<i>előny</i>
l)	Az Európai Unió országaiban a közös szabályozás miatt nagyon hasonló jogok illetik meg a fogyasztókat.	<i>előny</i>
m)	EU-n kívüli országban vásárolt termék esetén a jogszabályok eltérések lehetnek, lényegesen kevesebb jogot biztosítanak a vevőnek.	<i>hátrány</i>
n)	A hibás áru visszaküldése költségesebb, esetenként lehetetlen.	<i>hátrány</i>

Bankkártyás fizetés	Átutalás	Utánvét készpénzfizetéssel	Utánvét bankkártyás fizetéssel
			
c)	a)	b)	d)

	Leírás	Sorszám
a)	A webáruház kiválasztása . Érdeemes tájékozódni, valóban létezik-e az áruház, nem szerepel-e a súlyos jogsértést elkövető áruházak között, illetve melyik országból érkezik a termék. (http://www.jogsertowebaruhazak.kormany.hu)	2.
b)	A termék kiválasztása különböző ár-összehasonlító oldalak használatával és a vásárlói értékelések áttekintésével.	1.
c)	A szállítási feltételek ellenőrzése : mennyibe kerül, milyen határidőn belül szállítanak, házhoz vagy csomagpontra érkezik az áru, van-e lehetőség személyes átvételre. (Megtévesztésnek minősül, ha a kereskedő nem tartja be az általa vállalt kiszállítási határidőt!)	3.
d)	A megrendelés létrejötte . A visszaigazoló e-mailnek minden lényeges adatot tartalmaznia kell. Az ebben szereplő ártól a kereskedő a későbbiekben nem térhet el!	5.
e)	A fizetési feltételek kiválasztása . Praktikus tudnivaló: bankkártyás fizetés esetén a vásárló bankja visszavonhat egy már korábban jóváhagyott tranzakciót. Ezt akkor kérheti a vásárló a bankjánál, ha például a vásárolt terméket vagy szolgáltatást mégsem kapja meg, vagy ha időközben fizetéseképtelenné vált az eladó.	4.
f)	A nem megfelelő termék visszaküldése minél előbb, de legkésőbb 14 napon belül, ha elégedetlenek vagyunk vele, vagy csak meggondoltuk magunkat. Vigyázat, nem minden termékre érvényes a lehetőség (pl. koncertjegy, élelmiszer)!	7.
g)	A termék átvétele , miután a csomagolás sértetlenségéről meggyőződünk. Nagy értékű áru esetén érdemes a csomag felbontásáról videót készíteni.	6.

1. rész

Mit gondolsz, milyen teendői voltak a házaspárnak a történetek után? *A megkötött utasbiztosítás szabályozza, hogy az ügyfélnek milyen kötelezettségei vannak. Például: rendőrségi bejelentés, kapcsolat felvétele a biztosítóval.*

2) Milyen kár érte őket? Gondold végig, hogy vélhetően milyen tételekről lehet szó!
Tablet, mobiltelefon, táska értéke, személyi dokumentumok, okmányok pótlásával kapcsolatos költségek.

3) Érdekes-e a házaspárnak a biztosítóhoz fordulni? Vonatkozik-e szerinted az utasbiztosítás a fenti eseményre? *Az utasbiztosítástól függ, de mindenképpen érdemes.*

2. rész

1) Szerinted hogyan fogadta a házaspár a biztosító válaszát, milyen következtetésre jutottak?
Felmerülhet az egyéni felelősség kérdése, e tekintetben lehet különbség a vélemények között.

2) Mit javasolnál nekik?

Lehetséges válaszok pl.:

ne fogadják el a biztosító válaszát, kérik a döntés felülvizsgálatát, forduljanak a biztosító társaság felettes szervéhez, kérik a civil szervezetek segítségét.

3. rész

egy lehetséges ábra:

Forrás: <https://www.mnb.hu/fogyasztovedelem/penzugyi-panasz>

1) Ha egy pénzügyi szolgáltatóval (pl. bankkal, biztosítóval) vitánk támad, célszerű egyből a Pénzügyi Békéltető Testülethez fordulni.

Az állítás *hamis*, mert *először a szolgáltatóhoz kell fordulni.*

2) A Pénzügyi Békéltető Testület eljárása ingyenes.

Az állítás *igaz*, mert

3) A megbeszélésre képviselőt is vihetünk magunkkal.

Az állítás *igaz*, mert

4) Az eljárásnak 60 napon belül le kell zárulnia.

Az állítás *hamis*, mert *90 nap a határidő.*

5) A szükséges nyomtatványok kitöltéséhez segítséget kérhetünk az MNB Ügyfélszolgálatán.

Az állítás *igaz*, mert

6) A Pénzügyi Békéltető Testület ajánlása minden esetben kötelező a szolgáltatóra nézve.

Az állítás *hamis*, mert *a határozat kötelező, az ajánlás csak lehetőség.*

Környezettudatos fogyasztás

39. oldal, 1. feladat

Lehetséges megoldások. Természetesen bármely logikus, helytálló gondolat elfogadható.

Mellette (előnyök):	Ellene (hátrányok):
<i>a termékek széles választéka</i>	<i>túlköltekezés (hitel)</i>
<i>a verseny miatt alacsonyabb árak</i>	<i>sokkal többet dolgozunk, hogy több mindent vásárolhassunk, ezért kevesebb a szabadidő</i>
<i>kényelmes vásárlási lehetőségek</i>	<i>a reklámok hatására kevesebbnek érezhetjük magunkat</i>

40. oldal, 2. feladat

1) Számold ki, hány liter víz folyik át percenként Gondosék zuhanyrózsáján!

.....**6,25**..... liter/perc.

Számítás:

A zuhanyzáshoz elhasznált víz mennyisége: $200 \div 4 = 50$ liter;

A zuhanyrózsán átfolyó víz mennyisége: $50 \div 8 = 6,25$ liter/perc

2) Mennyi vizet tudnának Gondosék naponta megspórolni, ha minden este mind az öten fürdés helyett zuhanyoznának?**250**..... liter.

Számítás:

Zuhanyzással elhasznált vízmennyiség egy főre: 50 liter

Fürdéssel elhasznált vízmennyiség egy főre: $200 \div 2 = 100$ liter

Az esténként megspórolt víz mennyisége egy főre: $100 - 50 = 50$ liter

A család által megspórolt víz mennyisége esténként: $5 \times 50 = 250$ liter

3) Gondosék lakhelyén a víz- és csatornadíj 620 Ft/m^3 . Mekkora összeget tudnának megtakarítani évente, ha a napi fürdés helyett mindig zuhanyoznának?**56 575**..... forint.

Számítás:

A család által egy év során megspórolt víz mennyisége:

$250 \times 365 \text{ nap} = 91\ 250$ liter

Átváltás: $91\ 250 \text{ liter} = 91,25 \text{ m}^3$

Megtakarított pénzösszeg: $91,25 \times 620 = 56\ 575$ forint

40. oldal, 3. feladat

Gandosék évente**13 000**..... forinttal csökkenthetnék a szemétszállítási díjukat.

Számítás:

Az új, kisebb kuka térfogata: $120 \times 2/3 = 80$ liter

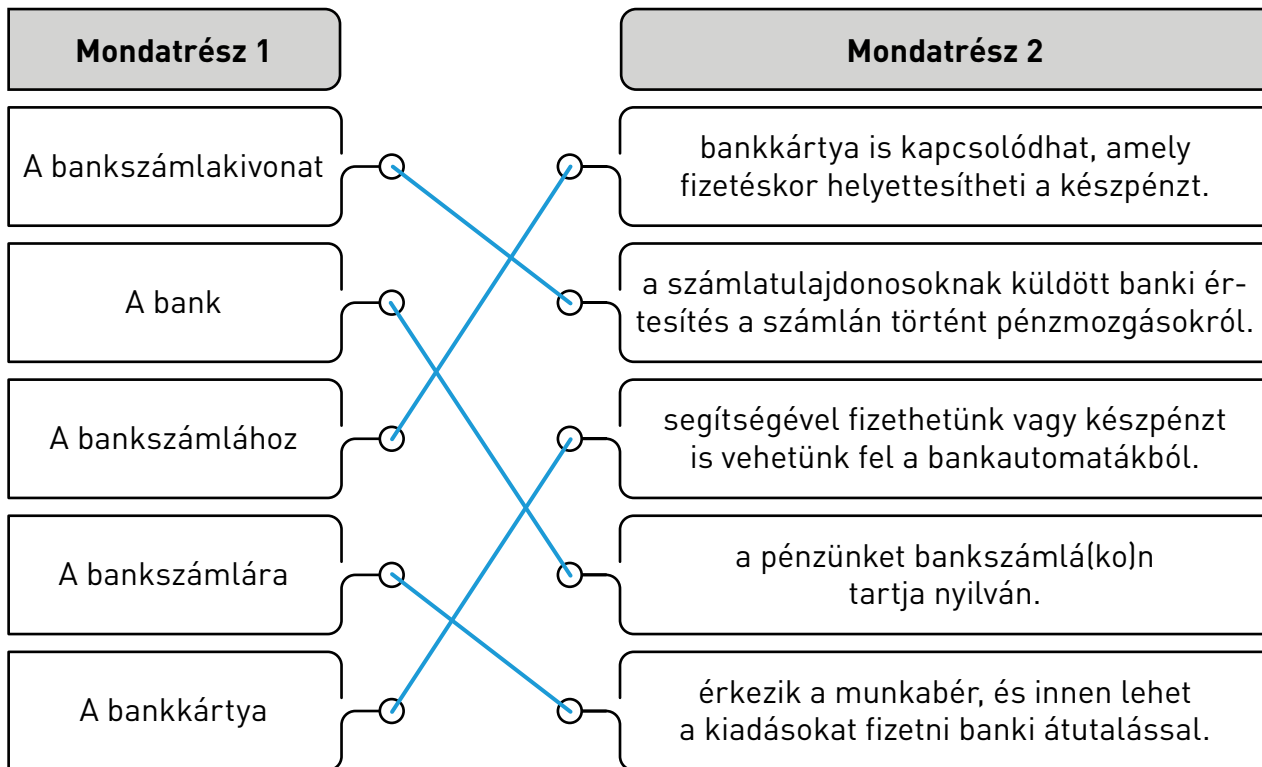
A heti megtakarítás: $752 - 502 = 250$ forint/hét

Az éves megtakarítás: $250 \times 52 = 13\ 000$ forint

MINDENNAPI ÜGYINTÉZÉS A PÉNZÜGYEK BEN ÉS A MUNKA VILÁGÁBAN

Hogyan érdemes bankot és bankszámlát választani?

41–42. oldal, 1. feladat

42. oldal, 2. feladat

1) 18 éves kor alatt nem lehet a diákoknak bankszámlájuk.

Igaz/hamis, mert *a legtöbb gyermekeknek szóló bankszámla már 14 éves kortól elérhető, szülői vagy gondviselői hozzájárulással. Létezik azonban olyan pénzügyintézet is, ahol nincs életkori elvárás, és már a születés napjától kezdve lehetőség van számlát nyitni.*

2) Napjainkban már a mobiltelefonunkkal is kezelhetjük a bankszámlánkat.

Igaz/hamis, mert

3) Egy embernek csak egy bankszámlája lehet.

Igaz/hamis, mert *egy embernek egy bankban több számlája is lehet és akár több bankban is nyithat számlát.*

4) Az Országos Betétbiztosítási Alap (OBA) bankcsőd esetén garanciát vállal a bankszámlánkon elhelyezett összegekre és azok kamatára, bankonként összesen 100 000 euróig.

Igaz/hamis, mert

5) A számlák vagy bankok közötti választást ma már az internetes összehasonlító programok is megkönnyítik.

Igaz/hamis, mert

43. oldal, 3. feladat

Egyéni válaszok születnek. A számlacsomag választásának indoklásánál igyekezzünk a hangsúlyt arra helyezni, hogy a saját pénzforgalmi szokásainkhoz illeszkedő számlacsomagot érdemes választani. Vagyis abból érdemes kiindulni, hogy milyen banki szolgáltatásokat használunk leggyakrabban.

44. oldal, 4. feladat

1. Segíts kiszámolni a bátyádnak, hogy mennyibe kerülne évente a bankkártya és a bankszámla használata!

a) 9 525 Ft

b) 13 255 Ft

c) 10 440 Ft

Számítás:

$$190 \times 3 \times 12 + 150 \times 2 \times 12 = 10\ 440\ \text{Ft}$$

2. Mennyit tudna spórolni a bátyád, ha készpénzfelvétel helyett kártyával fizetne?

a) 6 840 Ft

b) 1 800 Ft

c) 3 600 Ft

Számítás:

$$190 \times 3 \times 12 = 6\ 840\ \text{Ft}$$

45. oldal, 1. feladat

1) Egy bankkártyát csak bankfiókban lehet átalakítani virtuális kártyává.

Igaz/hamis, mert *a virtuális bankkártyát digitálisan, pl. okostelefon segítségével hozhatjuk létre.*

2) A bankkártyák közül leggyakrabban hitelkártyát használunk, amellyel a bankszámlánkon levő pénzzel gazdálkodunk.

Igaz/hamis, mert *a hitelkártya használatakor a bank pénzét használjuk. Azt a hitelkeretet használjuk, amit számunkra a bank jóvá hagyott.*

3) A letölthető ingyenes mobilapplikációk lehetővé teszik a fizetésen túl a kiadások követését is.

Igaz/hamis, mert

4) A prepaid kártyákhoz nem kell bankszámlát nyitni, és csak annyi pénzt lehet költeni róluk, amennyit előzőleg feltöltöttünk.

Igaz/hamis, mert

5) QR kód beolvasással csak akkor lehet fizetni, ha a bankszámlánkhoz virtuális bankkártya is tartozik.

Igaz/hamis, mert *a QR-kódos fizetés egy számláról történő, azonnali átutalási megbízás teljesítését jelenti okostelefon és azon futó alkalmazás segítségével, kártya nem szükséges hozzá.*

45–46. oldal, 1. feladat

1) Az alábbiak közül melyik működik nem prepaid (feltöltő) kártya elven?

- a) Fesztiválkártya
- b) Betéti kártya
- c) Mobilfizetés
- d) Strandkarkötő

2) Melyik korszerű fizetési módhoz nem feltétlenül szükséges okostelefon?

- a) QR kódos fizetés
- b) Azonnali átutalás
- c) Mobilfizetés
- d) Bankkártyás fizetés

3) Melyik a bankkártyához kapcsolódó jellemző költség az alábbiak közül?

- a) A készpénzfelvétel díja.
- b) Az elvesztett vagy megrongálódott kártya pótlási díja.
- c) A számlavezetési díj.
- d) Az éves díj.

46. oldal, 3. feladat

- 1) Egyik kártyatípusnak sincs *egyszeri kibocsátási* díja.
- 2) A(z) ...„*C*”..... kártyához külföldi utasbiztosítás tartozik.
- 3) A(z) ...„*B*”..... kártyának a legalacsonyabb az éves díja.
- 4) Mindhárom kártya esetében a *napi vásárlások maximális száma* -t a kártyabirtokos határozza meg.
- 5) A(z) ...„*B*”..... kártyához kiegészítő biztosítást lehet díj ellenében igényelni.

Mit tehetünk pénzügyeink biztonsága érdekében?

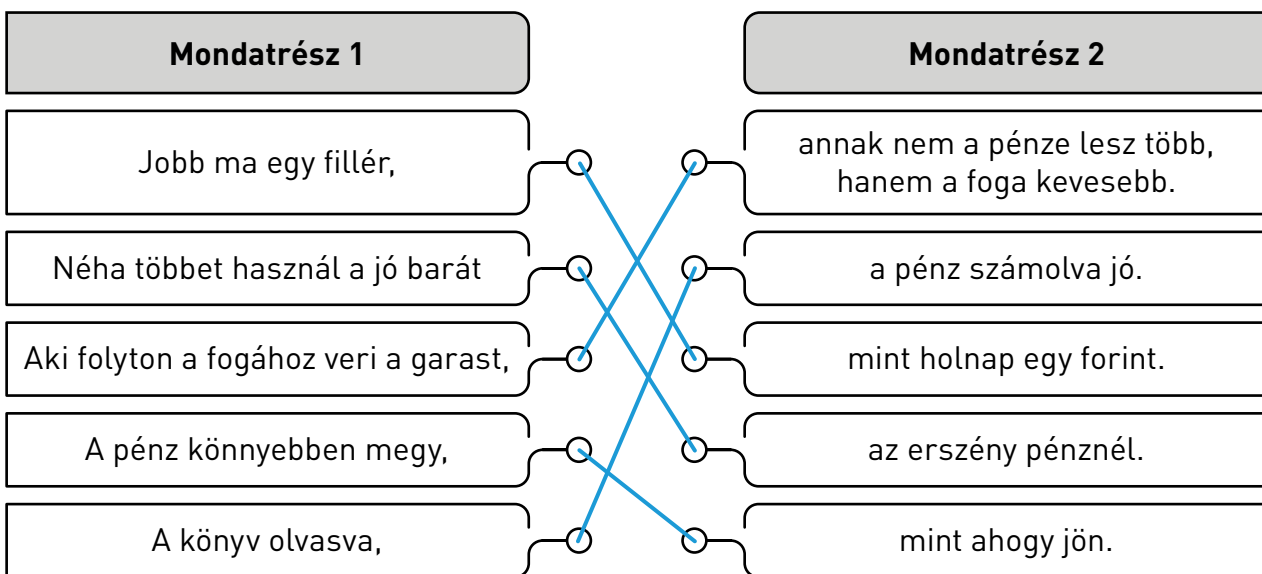
47. oldal, 1. feladat

1)	a) 5 forintos ☒ b) 10 forintos c) 20 forintos d) 50 forintos e) 100 forintos	2)	a) 5 forintos b) 10 forintos ☒ c) 20 forintos d) 50 forintos e) 100 forintos	3)	a) 5 forintos b) 10 forintos c) 20 forintos ☒ d) 50 forintos e) 100 forintos
					

47. oldal, 2. feladat

Állítás	IGAZ	HAMIS
A bankjegyeken található biztonsági elemek csak UV lámpa segítségével ellenőrizhetők.		X
<i>Vannak grafikai, szabad szemmel látható, illetve tapintással érzékelhető biztonsági elemek is.</i>		
Az 500 forintos bankjegy hátoldalán a sárospataki vár látható.	X	
Ha az 500 forintost billegtetjük, a bankjegy közepén látható vágató ló motívum a színét váltja. Lila színűről zöldre változik.		X
<i>A vágató ló billegtetés hatására a színét zöldről bíborra változtatja.</i>		
Az 500 forintos bankjegy bal oldalán található hologramfólián Rákóczi portréja látható.	X	
UV lámpa alatt a vízjel mezőben egy vágató kuruc vitéz képe látszik az 500 forintson.	X	

48. oldal, 3. feladat

- 1) Melyik mondás jelentése az, hogy bár takarékoskodni fontos, de aki olyan dolgokon is spórol, amin nem kellene, az végül rosszabbul jár? *Aki folyton a fogához veri a garast, annak nem a pénze lesz több, hanem a foga kevesebb.*
- 2) Melyik mondás jelentése az, hogy a zsebünkben lévő kis összegre biztosabban lehet számítani (ezért meg is kell becsülni), mint egy még meg nem kapott nagyobb pénzösszegre? *Jobb ma egy fillér, mint holnap egy forint.*

48–49. oldal, 4. feladat

1) Melyik lehet az adathalász e-mail?

- a) Az adóhivatal nevében érkezett magyartalan e-mail, amiben tartozásunk kiegyenlítéséhez kérik, hogy a bankkártyánk adatait adjuk meg egy linken.
- b) Bankunk aláírásával érkezett e-mail, ahol kérik, hogy változtassuk meg régi net-banki jelszavunkat.
- c) A bankunk mobilapplikációjában használat közben már másodszorra kérik, hogy adjuk meg jelszavunkat.

2) Mire kell figyelni az online banki ügyintézés során?

- a) Banki ügyleteinket ne intézzük idegen számítógépen.
- b) Tartsuk rendszeresen karban a számítástechnikai eszközeinket, amelyen a pénzügyeinket intézzük.
- c) Ellenőrizzük folyamatosan a számlánk mozgását.
- d) A felsoroltak közül mindegyikre.

3) Melyik a legbiztonságosabb jelszó az alábbiak közül?

- a) Luca11
- b) 123456
- c) 23DF92?hJc

Hogyan találunk jó munkahelyet?

49–50. oldal, 1. feladat

Állítás	IGAZ	HAMIS
A megfelelő szakma kiválasztásához elsősorban jó önismeret szükséges.	X	
Álláskeresésre újsághirdetéseket használjunk. Az internetes hirdetések megtévesztőbbek lehetnek, mint a nyomtatottak.		X
Az önéletrajz a jelentkező iskolai végzettségeit, képességeit és eddigi munkahelyeit tartalmazza.	X	
A benyújtott pályázatok alapján minden jelentkezőt állásinterjúra hívnak be.		X
A bruttó bér a nettó bért, valamint annak adó- és járulékterheit is tartalmazza.	X	

A hamis állítások helyesen: Sokkal könnyebben elérhetőek a digitális térben a hirdetések, amelyek naprakészebbek is.

Nem mindenkit hívnak be, csak azokat, akik leginkább szóba jöhetnek az állás betöltésére.

50–51. oldal, 2. feladat

	Foglalkozás (zárójelben az ágazat)	Sorrend
a)	Bolti eladó (Kereskedelem, gépjárműjavítás)	5.
b)	Kórházi asszisztens (Egészségügyi, szociális ellátás)	8.
c)	Rendőr (Közigazgatás, védelem)	3.
d)	Felhasználó (Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás)	10.
e)	Általános iskolai tanár (Oktatás)	7.
f)	Pénzügyi elemző, befektető (Pénzügyi, biztosítási tevékenység)	1.
g)	Kőműves (Építőipar)	9.
h)	Színész (Művészet, szórakoztatás, szabadidő)	4.
i)	Teherautó-sofőr (Szállítás, raktározás)	6.
j)	Programozó (Információ, kommunikáció)	2.

51. oldal, 3. feladat

1. Melyek azok a pontok, amelyeket mindenképp tartalmaz egy jó önéletrajz? (Több is megjelölhető!)

- a) teljes név
- b) elérhetőségek
- c) érdeklődési kör
- d) előző munkahelyek
- e) családi állapot
- f) tanulmányok
- g) egyéb készségek, képességek, pl. számítógépes szoftverek ismerete
- h) nyelvtudás

2. Milyen sorrendben érdemes szerepeltetni a munkatapasztalatokat az önéletrajzban?

- a) Fontossági sorrendben.
- b) Időrendben: a régebbitől a legújabbig.
- c) Időrendben visszafelé: a legújabbtól a régebbi felé haladva.
- d) ABC rendben.

3) Mire szolgál a motivációs levél?

- a) Csak formáság, annyit kell benne megírni, hogy csatoltuk az önéletrajzunkat.
- b) Arra, hogy kicsit bővebben is leírassuk, amit az önéletrajzban csak vázlatosan tudunk.
- c) Arra, hogy az önéletrajzot kiegészítve kiemelhessük azokat a készségeinket és képességeinket, amelyek miatt mi vagyunk a legalkalmasabbak az adott munkakör betöltésére.

MUNKASZERZŐDÉS

amely létrejött egyrészről ABC Magyarország Zrt.
 (székhelye: 1161 Budapest, Nádor utca 152.),
 képviseletében: Kovács Ferenc (ügyvezető) mint munkáltató
 – a továbbiakban: Munkáltató –, másrészről Molnár Gyula
 (született: Dunakeszi, 1967. 10. 02., anyja neve: Bognár Ilona),
 lakhely: 1025 Budapest, Május utca 1.
 szig. sz.: 111222AB , adóazonosító jel: 6665566655
 TAJ: 011 012 013) munkavállaló – a továbbiakban: Munkavállaló – között
 a mai napon alábbi feltételekkel:

1. A Munkáltató és a Munkavállaló megállapodnak abban, hogy a Munkáltató a Munkavállalót jelen szerződés aláírásától kezdődően, határozatlan időtartamú munkaviszony keretében, „raktárvezető” munkakörben foglalkoztatja a jelen munkaszerződésben foglaltak szerint. Munkavállaló munkaköri leírását a jelen munkaszerződés 1. sz. melléklete tartalmazza. Munkáltató tájékoztatja a Munkavállalót, hogy a Munkavállalóval szemben a munkáltatói jogok gyakorlására Kovács Ferenc (név) jogosult.
2. A jelen szerződésben meghatározott munkaviszony határozatlan időtartamra jön létre. A munkába lépés időpontja: 2023. február 5. A felek próbaidőt kötnek ki, melynek időtartama 3 hónap, azaz 2023. február 5. napjától 2023. május 4. napjáig tart. A próbaidő alatt a jelen szerződéssel szabályozott munkaviszonyt mind a Munkáltató, mind a Munkavállaló azonnali hatállyal írásban megszüntetheti.
3. A Munkáltató és Munkavállaló megállapodnak abban, hogy a munkavállaló havi bruttó személyi alapbére 350 000 Ft, azaz háromszázötvenezer forint. A munkabér kifizetése a kötelező levonásokkal csökkentett összegben, legkésőbb minden, a munkavégzést követő hó 10. napjáig megtörténik.
4. A munkaidő 40 órás munkahét, napi nyolc óra munkaidő. Felek kijelentik, hogy a Munkáltató a Munkavállalóra irányadó munkarendet és munkába lépés napjától alkalmazandó munkaidő-beosztást a Munkavállalóval ismertette.

Az állítás igaz	Az állítás hamis
<p>Ha öt órát dolgozol naponta, legalább 30 perc ebédszünetet kapsz.</p> <p>Anyáék engedélyével augusztusban már vállalhatok diákmunkát, mert július elején betöltöm a 15. évemet.</p> <p>Aki tanköteles, minden esetben csak szülői beleegyezéssel vállalhat munkát.</p>	<p>Az iskolai büfében már 14 éves kortól vállalhatsz munkát.</p> <p>Akár éjszakai árufeltöltést is lehet vállalni 16 éves kortól.</p> <p>16 éves kortól már nincs szükségem szülői beleegyezésre, így vállalhatok napi 12 óra munkát is.</p>

54. oldal, 2. feladat

1) Hány órát kell dolgoznia a nyáron az iskolaszövetkezet közvetítésével ahhoz, hogy mindent megtehesse a fentiek közül? A szüleitől kapott zsebpénzt ne vedd figyelembe! (Kerekíts mindig felfelé, egész számra!)

- a) Görkorcsolya: **35** óra.
b) Mozi: **9** óra.
c) Zsebpénz a nyári táborba: **10** óra.
d) Összesen: **54** óra.

Számítás:

Görkorcsolya:	$55\ 200 \div 1\ 600 = 34,5$ óra
Mozi: $(2\ 110 + 2\ 500) \times 3 = 13\ 830$	$13\ 830 \div 1\ 600 \approx 8,6$ óra
Zsebpénz a nyári táborba:	$16\ 000 \div 1\ 600 = 10$ óra
Összesen:	$35 + 9 + 10 = 54$ óra

2) Ha figyelembe veszed a szüleitől kapott zsebpénzt is, mennyit kell dolgoznia, hogy mindenre legyen megfelelő pénze?

- a) Szüleitől kapott összes zsebpénz: **16 500** Ft.
b) Ennyi pénzre van még szüksége: **68 530** Ft.
c) Ehhez még ennyit kell dolgoznia: **43** óra.

Számítás:

Összes zsebpénz:	$5\ 500 \times 3 = 16\ 500$ Ft
Szükséges pénz: $(55\ 200 + 13\ 830 + 16\ 000) - 16\ 500 = 68\ 530$ Ft	
Szükséges munkaórák:	$68\ 530 \div 1\ 600 \approx 42,8$ óra

Az állam feladatai

55–56. oldal, 1. feladat

- 1) Milyen „hagyományos” feladatokat lát el az állam? *A közösség védelme, jogszabályok alkotása, az ország külképviselete.*
- 2) Sorolj fel néhányat az állam jóléti feladatai közül! *Közzolgáltatások (közutak, kórházak, iskolák, közösségi közlekedés, közvilágítás), támogatások (családi pótlék, tankönyv, ebéd).*
- 3) Milyen gazdasági programokat támogat az állam? *Kkv-k (azaz kis- és középvállalkozások) és kutatás-fejlesztés támogatása, lemaradó térségek támogatása, munkahelyteremtés.*
- 4) Melyek az állam tipikus kiadásai? *Állami beruházások, állami alkalmazottak bére, társadalmi jövedelmek, támogatások.*
- 5) Milyen időtartamra készül az állami költségvetés? *Egy év.*

56–57. oldal, 2. feladat

A köz javát szolgáló feladatokat lát el	A gazdasági életre gyakorol hatást	A piaci versenyt szabályozza	Az esélyegyenlőséget támogatja
<i>a), b), k)</i>	<i>c), e), g), h), n)</i>	<i>i), j)</i>	<i>d), f), l), m)</i>

57. oldal, 3. feladat

- 1) Az állam fő feladata, hogy a változó világban *gondoskodjék állampolgáraitól.*
- 2) Az állam közfeladatait a *közigazgatási szerveken* (például minisztériumok, rendőrség, tűzoltóság stb.) keresztül látja el.
- 3) Az önkormányzatok a *helyi* problémákat igyekeznek megoldani.
- 4) Feladatai ellátásához az állam a *piacon* szerzi be az erőforrásokat (például a munkaerőt, az útépitéshez az alapanyagot, gépeket, a kórházi ellátáshoz szükséges ágyakat).
- 5) A központi költségvetés *egy* évre vonatkozóan veszi számba a bevételeket és a kiadásokat.
- 6) A gyakorlatban az államoknak jellemzően *kiadási* többlete van a költségvetésében, vagyis a kiadások meghaladják a *bevételeket.*

57. oldal, 4. feladat

Minden szakmailag korrekt válasz elfogadható, pl.:

iskola, orvos, utazás a vonaton, járda használata, (közjavak), vásárlás (áfa) stb.

Miből gazdálkodik az állam?

58. oldal, 1. feladat

A központi költségvetés bevétele	A központi költségvetés kiadása	A háztartások bevétele	A háztartások kiadása
<i>b), j), k)</i>	<i>a), d), f), g), h), i), l), m)</i>	<i>e), h), i)</i>	<i>b), c), d), j), k), n)</i>

- 1) Mi a közpénz? *Az államnak a közösség befizetéséből (főleg adó, járulékok, illeték formájában) származik bevétele, ez a közpénz.*
- 2) Gondold végig, milyen adókat fizetünk az államnak egy gépkocsi fenntartása, használata során! *Gépjárműadó, áfa, jövedéki adó (jövedéki adót az úgynevezett „ABC termékek” – alkohol, benzin és gázolaj, cigaretta és dohányárak – megvásárlásakor fizetünk az államnak).*
- 3) Milyen adót fizetünk megszerzett munkabérünk után? *Személyi jövedelemadó.*
- 4) Ha beteg vagy, nem kell a háziornosnál és a szakorvosi rendelőben fizetned. Miből finanszírozza az állam az ingyenes egészségügyi ellátást? *A járulékokból.*
- 5) Milyen bevétele származik az államnak, ha útlevelet állít ki számodra? *Illeték.*
- 6) Kell-e vámot fizetni, ha az alábbi országokból érkezik áru hazánkba?

Ország	Igen	Nem
Szlovákia		X
Németország		X
Svájc	X	
Horvátország		X
Dánia		X

- 7) Hogyan lehetsz te is hitelezője az államnak? *Állampapír vásárlásával.*

60. oldal, 1. feladat

	Állítás	A helyes válasz betűjele
1)	A telefonszámlánk kifizetésekor az államnak...	b) (ÁFA)
2)	Lakást vásároltunk. Az államnak...	c)
3)	Lejárt jogosítványunkat meghosszabbítjuk. Az államnak...	c)
4)	Születésnapunkra megkapjuk nagymamánk féltve őrzött emlékkönyvét. Az államnak...	a)
5)	Szüleink fizetést kapnak. Az államnak...	b), d)

60–61. oldal, 2. feladat

1) Mi a különbség a bruttó és a nettó eladási ár között? (Ha nem tudod, nézz utána az interneten!) A bruttó ár tartalmazza az áfát, a nettó ár az adó nélküli ár.

2) Te melyik áron vásárolhatod meg a cipőt? Bruttó áron (a nettó ár a kereskedői ár).

3) A cipő nettó ára az üzletben 13 750 forint. Mennyibe kerül a fogyasztóknak a cipő? (Az áfa mértéke 27%, ami azt jelenti, hogy a bruttó ár 27%-kal több, mint a nettó ár.)

A matematikai kerekítés szabályai szerint kerekíts egész forintra! 17 463 Ft

Mellékszámítás: $13\ 750 \times 1,27 = 17\ 462,5$

4) A cipőt drágának találod, ezért egy másik boltban is körülnézel. Ott éppen egy akció van, amelynek keretében ma a vásárlóknak „elengedik az áfát”. (Ettől persze az állam nem engedi el a kereskedőnek!) Mennyibe kerül ebben a boltban a kinézett cipő, ha az eredeti ár 19 500 Ft? 15 354 Ft

Mellékszámítás: $19\ 500 \div 1,27 = 15\ 354,3$

5) Melyik üzletben érdemes ma megvenni a cipőt? (Húzd alá a helyes választ!) Miért?

Az első/második boltban, mert 2 109 forintra kevesebbe kerül.

Mellékszámítás: $17\ 463 - 15\ 354 = 2\ 109$

61. oldal, 3. feladat

1) Mennyibe kerül a benzinkútnál egy liter benzin? **613** Ft

Mellékszámítás:

Árrés: $330 \times 10\% = 33 \text{ Ft}$
 Áfa alap: $330 + 33 + 120 = 483 \text{ Ft}$
 Áfa: $483 \times 27\% = 130,41 \text{ Ft} \approx 130 \text{ Ft}$
 A benzin fogyasztói ára: $483 + 130 = 613 \text{ Ft/l}$

2) Hány forint adóbevételhez jut az állam a fenti példában egy liter benzin értékesítése során? **250** Ft

Mellékszámítás: **120 Ft jövedéki adó + 130 Ft áfa, összesen 250 Ft/l**

3) A fogyasztói árnak hány százaléka az összes adó? **40,78** %

Mellékszámítás: **$250 \div 613 \times 100 = 40,78\%$**

A költségvetés egyensúlya

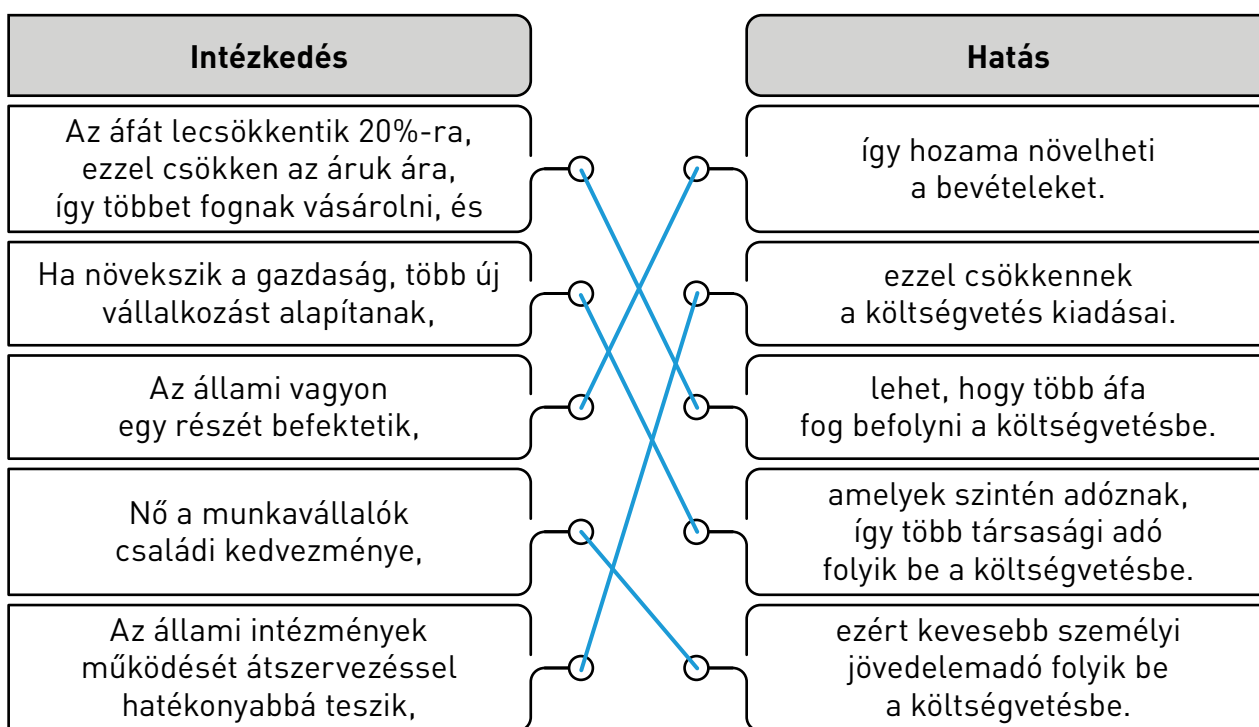
62. oldal, 1. feladat

Állítás	IGAZ	HAMIS
Futamideje a kibocsátás napjától számított 16 év.		X
Alapcímlete 1 Ft, tehát akármilyen kis összeggel megvásárolható.	X	
Az állam minden belföldi gyermek számára egy számlán 42 500 Ft életkezdési támogatást biztosít.	X	
A kötvényt csak nagycsaládosok vásárolhatják meg a Magyar Államkincstárnál.		X
Számítások szerint lejáratkor fedezhet akár jó pár évnyi tandíjat, vagy az önrészt egy kislakás vásárlásához.	X	

Egyéni válaszok születnek.

Érdemes figyelembe venni a közösség elvárásait, és a szempontsort úgy kell kialakítani, hogy ez a lakosság által elvárt fontossági sorrendet tükrözze. Érdemes odafigyelni a gyermekes családok (óvodabővítés, nyelvi labor, sportpálya), és az idősebb polgárok (közösségi ház, napközi otthon) igényeire egyaránt, pl.:

Utak javítása 7,5 mFt + csatornázás (2 utca) 4 mFt + bölcsődefelújítás 4 mFt + közösségi ház 2,5 mFt.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

vonalkód helye

Hivatal tölti ki Postára adás dátuma: Beérkezés dátuma:
 Átvevő kódja, aláírása:
 Átvevő állami adóhatóság kódja:

ADATLAP Természetes személyek adóazonosító jelének, váamazonosító számának egyedi kiadásához, az adateltérések rendezéséhez és levelezési cím bejelentéséhez

23T34

Rendelkezik-e adóazonosító jellel:	<i>nem</i>
Rendelkezik adóazonosító jellel, melynek száma:	
Rendelkezik-e Magyarországon kiadott EORI-/VPID-számmal:	<i>nem</i>
Rendelkezik-e más tagállamban kiadott EORI-számmal:	<i>nem</i>
Állampolgársága:	<i>magyar</i>
Családi neve:	<i>Adó</i>
Utóneve(i):	<i>Adalbert</i>
Születési családi neve:	<i>Adó</i>
Születési utóneve(i):	<i>Adalbert Zénó</i>
Születési helye:	<i>Felsőbödöge</i>
Születési ideje:	<i>2008. 01. 31.</i>
Anyja születési családi neve:	<i>Vincs</i>
Anyja születési utóneve(i):	<i>Eszter</i>
Magánszemély lakóhelye (lakcímkártya alapján):	<i>9998 Felsőbödöge, Hát Izsák u. 32/a.</i>

Segítség a kitöltéshez:

A nyomtatványt nyomtatott nagybetűkkel kell kitölteni.

Az első rovatot a hivatal tölti ki!

Van-e adóazonosító jele: I/N betűt kell beírni.

(Igen választása esetén az adóazonosító jelet a következő sorban fel kell tüntetni.)

Van-e Magyarországon kiadott EORI-/VPID-száma: I/N betűt kell beírni.

66. oldal, 2. feladat

- 1) Hány százalékos a személyi jövedelemadó Magyarországon? **15** %
- 2) Mit jelent a fiatalok adókedvezménye? **25 éves kor alatt meghatározott jövedelemig (2023-ban havi 499 952 forintos jövedelemig) nem kell adót fizetni.**
- 3) Hány százalékos társadalombiztosítási járulékot kell fizetnie keresete után a tanulónak, ha iskolaszövetkezet tagjaként dolgozik? **0** %
- 4) Hány százalékos társadalombiztosítási járulékot kell fizetnie keresete után a tanulónak, ha munkaviszonyban dolgozik? **18,5** %
- 5) Hogyan kell megfizetni a NAV-nak a társadalombiztosítási járulékot? **A munkáltató állapítja meg és vonja le a munkabérből.**

Én és az állam – Ügyintézés: kapuk és ablakok

66. oldal, 1. feladat

- 1) Milyen címen található a kormányablak?
A <https://kormanyablak.hu/hu> linken ellenőrizhető.
- 2) Lehet-e telefonon időpontot foglalni az ügyintézéshez? **Igen.**
- 3) Van-e lehetőség az adott Kormányablakban postai csekk befizetésére?
A <https://kormanyablak.hu/hu> linken ellenőrizhető, hogy van-e postaszolgálat az adott kormányablakban.

	Hivatalos ügy	Kormányablaknál intézhető?		Hol kell az ügyet intézni? (Nem válasz esetén.)
		Igen	Nem	
a)	lejárt személyi igazolvány pótlása	X		
b)	áramszolgáltatóval kapcsolatos számla reklamációja		X	az áramszolgáltató hatásköre
c)	vízmérő óra cseréje		X	a helyi vízművek hatásköre
d)	útlevél ügyintézés	X		
e)	házi orvoshoz való bejelentkezés		X	a házi orvosnál vagy az Erodium online rendszeren keresztül
f)	elveszett rendszám tábla pótlása	X		
g)	elveszett bankkártya letiltása		X	a banknál telefonon/ interneten/mobilappon/ személyesen
h)	jármű eladásával kapcsolatos ügyintézés	X		
i)	elveszett lakcímkártya pótlása	X		
j)	lakásbiztosítással kapcsolatos ügyintézés		X	a biztosítónál
k)	ügyfélkapu regisztráció	X		

- 1) Az ügyfélkapun keresztül megnézhetjük saját vérvételi labor leletünket.
Az állítás igaz, mert
- 2) Az ügyfélkapu csak regisztráció után vehető igénybe.
Az állítás igaz, mert
- 3) Az ügyfélkapun keresztül az összes hivatali ügyet intézhetjük.
Az állítás hamis, mert bizonyos ügyeket csak személyesen tudunk intézni.
- 4) Az ügyfélkapu feleslegessé teszi az orvosi vizsgálatot.
Az állítás hamis, mert az orvosi vizsgálatához személyes megjelenés szükséges.
- 5) Az ügyfélkapun keresztül kérheted iskolai bizonyítványod elektronikus változatát.
Az állítás hamis, mert a bizonyítványt az iskola állítja ki papír alapon.
- 6) Az ügyfélkapun keresztül értesítést kaphatsz személyi igazolványod közelgő lejáratáról.
Az állítás igaz, mert
- 7) Az ügyfélkapun keresztül foglalhatsz mozi- és színházjegyet.
Az állítás hamis, mert ezek nem állami szolgáltatások.
- 8) Az ügyfélkapu használata jobban kíméli a környezetet, mint a papír alapú ügyintézés.
Az állítás igaz, mert